קלף כדי לכתוב עליו פרשה קטנה: ורמינהו [א] קלף ודוכסוסטוס כדי לכתוב עליו מזוזה מאי מזוזה מזוזה שבתפילין וקרי להו לתפילין מזוזה אין והתניא[א] [ב] רצועות תפילין עם התפילין מטמאות את הידים בפני עצמן אין מטמאות את הידים רבי שמעון בן יהודה אומר משום ר"ש [ג] הנוגע ברצועה טהור עד שיגע בקציצה רבי זכאי משמו אומר טהור עד שיגע במזוזה עצמה והא מדקתני סיפא[ב] קלף כדי לכתוב עליו פרשה קטנה שבתפילין שהיא שמע ישראל מכלל דרישא במזוזה עצמה עסקינן[ג] הכי קתני קלף ודוכסוסטוס שיעורן בכמה [א] דוכסוסטוס כדי לכתוב עליו מזוזה קלף כדי לכתוב עליו פרשה קטנה שבתפילין שהיא שמע ישראל: אמר רב דוכסוסטוס הרי היא כקלף מה קלף כותבין עליו תפילין אף דוכסוסטוס כותבין עליו תפילין תנן קלף כדי לכתוב (א) פרשה קטנה שבתפילין שהיא שמע ישראל (קלף אין דוכסוסטוס לא) למצוה ת"ש [ד] [ב] הלכה למשה מסיני תפילין על הקלף ומזוזה על דוכסוסטוס קלף במקום בשר דוכסוסטוס במקום שיער למצו' והתניא שינה פסול אמזוזה והתניא שינה בזה ובזה פסול אידי ואידי אמזוזה והא דכתבינהו אקלף במקום שיער אי נמי אדוכסוסטוס במקום בשר ואיבעית אימא שינה בזה ובזה תנאי היא דתניא [ג] שינה בזה ובזה פסול רבי אחא מכשיר משום רבי אחי בר חנינא ואמרי לה משום רבי יעקב בר' חנינא רב פפא אמר רב דאמר כתנא דבי מנשה דתנא דבי מנשה כתבה על הנייר ועל המטלית פסולה על הקלף ועל הגויל ועל דוכסוסטוס כשרה כתבה מאי אילימא מזוזה אקלף מי כתבינן אלא לאו תפילין וליטעמיך תפילין אגויל מי כתבינן [אלא[ד]] כי תניא ההיא [ד] בס"ת לימא מסייע ליה [ה] כיוצא בו [ו] תפילין שבלו וספר תורה שבלה אין עושין מהן מזוזה לפי שאין מורידין מקדושה חמורה לקדושה קלה טעמא דאין מורידין הא מורידין עושין דכתיבא אמאי לאו דכתיבא אדוכסוסטוס לא דכתיבא על הקלף ומזוזה אקלף מי כתבינן אין והתניא[ה] כתבה על הקלף על הנייר ועל המטלית פסולה [ז] אמר רבי שמעון בן אלעזר רבי מאיר היה כותבה על הקלף מפני שמשתמרת השתא דאתית להכי לרב נמי לא תימא דוכסוסטוס הרי הוא כקלף [ז] אלא אימא קלף הרי הוא כדוכסוסטוס מה דוכסוסטוס כותבין עליו מזוזה אף קלף כותבין עליו מזוזה: דיו כדי לכתוב:

תנא

רש"י

דוכסוסטוס. קלף שניטלה קליפתו העליונה: מזוזה. שמע והיה אם שמוע: שבתפילין. דהתם ד' אגרות לד' פרשיות ושיעור בחד מינייהו דהיינו שמע קטנה שבהם: מטמאות את הידים. לענין תרומה כדאמרן בי"ת דבר בפ"ק (דף יד.): קציצה. הוא הדפוס של עור שתתוך לד' בתים כמין בית יד[ס] של עור והאיגרות בתוכן: במזוזה. הן האיגרות שהן בתוך הבתים: והא מדקתני סיפא. דההיא דלעיל קלף כדי לכתוב כו' מכלל דרישא כו' וקשיא רישא אסיפא: שיעורן. של כל אחד בכמה: כדי לכתוב עליו מזוזה. אדוכסוסטוס קאי[י] דלא חזי לתפילין וסיפא פריש קלף כדי לכתוב פרשה קטנה שבתפילין: קלף אין דוכסוסטוס לא. הוי בשיעורא זוטא כי האי אלא בכדי לכתוב ב' פרשיות דמזוזה ואי דוכסוסטוס חזי לתפילין הוה ליה לשעוריה כשיעור זוטא דתפילין: למצוה. מצוה מן המובחר קלף בעינן וסתמא דכל איניש מצוה מעלייתא עביד הלכך לא מנגע דוכסוסטוס לתפילין וה"ל אין מצניעין כמוהו: למזוזה[ז]. אם כתבה על הקלף: הא דכתב אקלף אפי' במקום שיער. וכ"ש במקום בשר דהילכתא מזוזה במקום שיער והא דכתבה אדוכסוסטוס במקום בשר: רבי אחי מכשיר. ורב מוקי לדר' אחי אתפילין דכתבן על דוכסוסטוס ואמר כוותיה: נייר. של עשבים: גויל. מעובד בעפצים: מסייע ליה. לרב: כיוצא בו. רישא דברייתא תפילין של יד עושין אותן של ראש ואותן של ראש אין עושין אותן של יד לפי שאין מורידין כו': ס"ת שבלה. אין מתחכין ממנה יריעה שפרשיות שמע והיה אם שמוע בתוכה לקובען במזוזה: דכתיבי. הנך תפילין אמאי: לאו דכתיבי אדוכסוסטוס. שהוא כשר למזוזה הלכך הא מורידין עושין: השתא דאתית להכי. דמזוזה אקלף כשרה: לא תימא. במילתיה דרב דוכסוסטוס הרי הוא כו':

תוספות

קלף ודוכסוסטוס כו'. גויל הוא עור שלם אלא שהסירו השיער והיינו דאמר בריש בבא בתרא (דף ג.) גויל אבני דלא משפיין אלמא שאינו מתוקן קרי גויל וכשחולקין אותו לשנים אותו שכלפי שיער קרוי קלף וכלפי בשר הוא דוכסוסטוס ואומר ר"ת דבלשון יון[ס] קורין לבשר סוסטוס ודוך פי' מקום כמו דוך פלן[י] לכך קרי ליה דוכסוסטוס כלומר מקום בשר וקלפים שלנו יש להן דין קלף וכותבין עליהן ס"ת תפילין ומזוזות לצד בשר ולא כאומר שקלפים שלנו הם דוכסוסטוס לפי שמגררין האומנין המתקנים אותן קליפתן העליונה ונשאר הדוכסוסטוס דא"כ היאך כותבין עליהם תפילין דמסקינן הכא דתפילין דוקא על הקלף וי"מ דקלף ודוכסוסטוס אינם מעופלים וקשה דא"כ פסול לכתוב עליהן ס"ת (ב) ותפילין ומזוזות דבעינן ספר והכי פסיק במסכת מגילה (דף יט. ושם) לכתוב מגילה על הדפתרא משום דנקראת ספר ולקמן משמע דכשרין וא"ת קלפים שלנו דלא עפיצן היכי מיתכשרי ואומר ר"ת דתיקון[ט] שלנו חשיב כעיפוץ וכן משמע בהקומץ רבה (מנחות לא:) דקאמר קרע הבא בב' (ג) יתפור בג' אל יתפור ותניא אידך בשלש יתפור בד' אל יתפור ולא פליגי הא דעפיצן הא דלא עפיצן אלמא ס"ת כשר בלא עפיץ והיינו בתיקון טוב כשלנו ובפ"ק דגיטין (דף יא.) גבי שטר והא בעינן דבר שאינו יכול להזדייף ומשני דעפיצן משמע דאי לא עפיצן יכול להזדייף ופסול ואנן סהדי דשלנו אינו יכול להזדייף אלמא חשוב כעפיץ: והא מדקתני סיפא כו'. הוה מצי למיפרך ברייתא גופא רישא לסיפא ומשמע דאמתני' מהדר לפרוכי ואומר ר"י דכן מצינו בהמפקיד (ב"מ דף לז.) גבי ורמי גזל אגזל כו' דברי רבי טרפון ממאי דמתני' ר' טרפון היא מדקתני עלה דההיא כו' והוה מצי למיפרך הנהו תרתי אהדדי ופריך אמתניתין דהמפקיד: תנן קלף כדי לכתוב עליו כו'. אין לפרש דהכי פריך מדנקט קלף מכלל דדוכסוסטוס לא[י] דא"כ לעיל דמשני מאי מזוזה שבתפילין אכתי תקשה ליה מתניתין דקתני קלף ומשמע ולא דוכסוסטוס וברייתא נותנת שיעור לדוכסוסטוס כקלף אלא הכא סמך אברייתא דלעיל: אידי ואידי אמזוזה הא דכתבה כו'. וא"ת אמאי לא קאמר אידי ואידי אתפילין קלף במקום שיער ודוכסוסטוס במקום בשר ויש לומר דניחא ליה לקיומי לשינויא קמא דשני אמזוזה וה"ה דה"מ למימר אידי ואידי אתפילין: ורבי אחאי מכשיר. וא"ת ואי סבר רב כרבי אחאי לימא נמי קלף הרי הוא כדוכסוסטוס וי"ל[ס] רב מפרש דרבי אחאי לא מפרשה אלא אתפילין: אלא לאו אתפילין. והא דקתני כתבה לשון נקבה[ט] היינו מזוזה שבתפילין: תפילין אגויל מי כתבינן. וא"ת הא דתנן בפ"ק דמגילה (ד' ח:) אין בין ספרים לתפילין ומזוזות אלא שהספרים נכתבים בכל לשון ותפילין ומזוזות אין נכתבות אלא בלשון אשורית אמאי לא קתני נמי שתפילין ומזוזות אין נכתבין על הגויל ואומר ר"י דלא קתני לה משום דלא מיפסלי בגויל מחד טעמא אלא משום שזה דינו בקלף וזה בדוכסוסטוס אבל הא דנכתבים אשורית הוי מחד טעמא כדדרשינן התם בגמרא והיו בהווייתן יהו ועוד דאפי' עצמן אין שוין שזה על הקלף וזה על הדוכסוסטוס ומיהו קשה דהוה מצי למיתני שהספרים נכתבים על הנייר שאינו מחוק דדוקא על נייר מחוק פסול ס"ת במסכת סופרים[ס] אבל תפילין אין נכתבים אלא על העור כדמוכח בריש פרק שמונה שרצים (לקמן קח.) ול"ע בירושלמי בפ"ק דמגילה[ט] ואם תאמר נייר שאינו מחוק נמי ליפסיל בספר תורה כדפסלינן מגילה דסוטה[מ"י] משום דכתיב בספר ונראה דנייר נמי דקתני במגילה [דסוטה[מ]] היינו במחוק ואף על גב דלא פריש כדאשכחן הכא גבי ספר תורה דקתני נייר סתם ומיירי במחוק כדאמרינן במסכת סופרים: הא מורידין עושין. אע"ג דפרשת והיה אם שמוע רחוק מפרשת שמע עושין דקאמר היינו שאם פרשת שמע כתובה בסוף העמוד יכתוב אחריה והיה אם שמוע בגליון או אם היה פרשת והיה אם שמוע בראש העמוד יכתוב למעלה בגליון פרשת שמע: השתא דאתית להכי כו'. אומר ר"י דמילתיה דרב סתמא נשנית בבית המדרש דקלף ודוכסוסטוס שוים והיה סבור בתחילה דלענין תפילין קאמר ולא מצי קאי עד דמסיק השתא דלענין מזוזה קאמר והא דתניא לעיל שינה בזה ובזה פסול אידי ואידי אתפילין וסוגיא דהקומץ אזלא כפי מסקנא דשמעתין:

אות

ב' אותיות בדיו. דיו יבש: שתי אותיות בקולמוס. לומר כל היכא דמפיק ליה שיעורו כשתי לותיות: קלמרין. קסת הסופר: אות אחת בדיו אות אחת בקולמוס. מי מצטרפי או לא ומי ממרת מיפוק ליה משום קולמוס לא מצייב עליה משום שהוא טפל לפחות מכשיעור

אות אחת בקולמוס ואות אחת בקלמרין. מע"פ שאני קולמוסים מצטרפי כה"ג שמא לא מצטרפי:

והעבירה דרך עליה. מפרש הרב פורת דה"ק אפי' שלא דרך עליה אם העבירה תוך שלשה לקרקע מצטרף להם

תנא "שתי אותיות בדיו (ושתי[ב]) אותיות בקולמוס שתי אותיות בקלמרין בעי רבא אות אחת בדיו אות אחת בקולמוס אות אחת בקלמרין מהו תיקו אמר רבא [ג]הוציא שתי אותיות וכתבן כשהוא מהלך חייב כתיבתן זו היא הנחתן ואמר רבא [ד]הוציא אות אחת וכתבה וחזר והוציא אות אחת וכתבה פטור מאי טעמא בעידנא דאפקא לבתרייתא חסר ליה לשיעורא דקמייתא ואמר רבא [ה]הוציא חצי גרוגרת אחת והניחה וחזר והוציא חצי גרוגרת אחת והניחה ראשונה נעשה כמי שקלטה [כלב ו] או שנשרפה ופטור ואמאי הא מנחה הכי קאמר ואם קדם והגביה ראשונה קודם הנחת שניה נעשית ראשונה כמי שנקלטה (ז) או שנשרפה ופטור ואמר רבא [ח]הוציא חצי גרוגרת והניחה וחזר והוציא חצי גרוגרת והעבירה דרך עליה חייב ואמאי הא לא נח כגון שהעבירה תוך שלשה [ט] והאמר רבא תוך שלשה לרבנן צריך הנחה על גבי משהו לא קשיא [י]כאן בזורק כאן במעביר [כ]תנו רבנן הוציא חצי גרוגרת וחזר והוציא חצי גרוגרת בהעלם אחד חייב [ל]בשתי העלמות פטור [מ]רבי יוסי אומר [נ]בהעלם אחד לרשות אחד חייב לשתי רשויות (ס) פטור [ס]אמר רבה [ע]והוא שיש חיוב חטאת ביניהם אבל כרמלית לא אבי אמר אפילו כרמלית אבל פיסלא לא ורבא אמר אפילו פיסלא ואזדא רבא לטעמיה דאמר רבא רשות שבת כרשות גיטין דמיא: [פ]כחול כדי לכחול עין אחת: עין אחת הא לא כחלי אמר רב הונא שכן צנועות כוחלות עין אחת מיתיבי רבי שמעון בן אלעזר אומר כחול אם לרפואה כדי לכחול עין אחת אם לקשט בב' עינים תרגמא הילל בריה דר' שמואל בר נחמני כי תניא ההוא (ג) בעירניות: [ם]שעורה כדי ליתן ע"פ נקב קטן: תנא כדי ליתן ע"פ נקב קטן של יין[ם]): דבק כדי ליתן בראש השפוד: תנא כדי ליתן בראש שפוד שבראש קנה של ציידין: זפת וגפרית כדי לעשות כו': תנא כדי לעשות נקב קטן: 'חרסית כדי לעשות פי כור כו': למימרא דשיעורא דרבי יהודה נפיש [ס]הא קי"ל דשיעורא דרבנן נפיש דתנן [ע] רבי יהודה אומר כדי ליטול הימנו מדת מנעל לקטן אימא כדי לסוד פיטפוט בירה קטנה: (סובין כדי ליתן על פי כור של צורפי זהב [פ]):

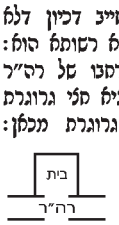

ולענין גיטין פיסלא לרשות נפסיד הוא דלמקמן בהזורק (גיטין דף עז:) ההוא גברא דזרק גיטא לדביתהו נמלינו מיגנדר גיטא ונפל בפיסלא ואוקי התם שהשמיל לה מקום נמלינו דלא מקום מוכלי מינכי מרי מקומות לא מוכלי מינכי: **הא לא כחלי.** אלא שתי עינים: צנועות. שהולכות מעוטפות ואין מגלות אלא עין אחת לרשות ומוכלות לומו: בעירניות. גסות כפיים[ם] אינן נהיכות לעיטות כל כך שאין שמוך וקלות ראש אלא מלוי שם ועמה מועטין ואין מכסין פניהם ומוכלות כ' עיינים: **שפשך שבראש קנה** של ציידין. מוכיחין שפר קטן בראש קנה ומוחבין עליו דבק ומעוף ויוצא עליה שם הרבה כדי שיהא העוף נתבך בו: **של** יין. למעוטי שאין ודבק שהיין זב דרך נקב קטן יותר משאין ודבק: **לפוד.** לעוף נקעים שבו:

מיתיבי רשב"א אומר. לרב הונא פרין דמי לאו דב הונא הוא מוקמי מתני' לרפואה: **אם** [ד]רפואה. פי' רבינו שמואל אם לרפואה שלנישנו זה מיבעי עליו כל העולה כדי לכחול עין אחת לרבי"ס אינו[ם] דנאמנינן זה במאמנתו של זה ואם לקטנו לעשות לרפואה אלא לקטנו[ם] כדי שתי עיניס דמאמנו עומד לקישוט ואין נראה לר"י לעניין[ע] תנא דס כדי לכחול עין אחת ד"ה במונים אבל במלניע בכל שהוא אלמא במלניע מיבע בפחות מלכחול בו עין אחת ונראה לר"י דה"פ אם לרפואה שאומו כחול לאוי לרפואה שיעורו כדי לכחול עין אחת אפי' לא שנוי אם לרפואה שבאותו מקום עוסק אותו לרפואה ואם לקטנו שעוסק אותו לקישוטו ואין רגילין לעשות ממנו רפואה כדי לכחול שתי עיניס: **חרסית** כדי [ע]עשות פי בור. מע"ג דאמר לעיל (דף עמ.) אין לדס טוחת לגבל טיט כדי לעשות בו פי כור חרסית אבל מיבעי לאוקמי אפי' כל שהוא ואפי' לא יעשה בו פי כור אלא כדי שיתן בו מעט מים ויגבל בהן מעט טיט ויתן על פי הנקב ויסיר מיד ויראה אם נתקבל בו כדי שיתן בו מעט מים ויגבל בהן מעט טיט ויתן על פי הנקב ויסיר מיד ויראה אם נתקבל בו

חשק שלמה על רבינו חננאל ס) נשן זה משולג הסנה ואין מיקון:

ממונין

לתרוייהו מצטרפין וחייב ואם מן ב' רשויות אפקינון פטור. **אמר** (רבא) **[רבה] והוא שיש חיוב חטאת ביניהם אבל כרמלית לא.** כי פרשינן בפרק יציאות השבת שמוציא מרה"ר לרה"ר חייב אבל המוציא מכרמלית לרה"ר פטור וקאמר רבה אי הנך ב' רשויות היינהיד שהוציא חצי שיעור מזו מרוקקין מן הדדי ויש ביניהם רה"ר והמוציא והמכניס מזו לזו יש בו חיוב חטאת הרי נחלקו ועלהכי קאמר ר' יוסי מב' רשויות פטור אבל יש ביניהם כרמלית דלית בה חיוב חטאת כחדא דשותא דמיך ואם הוציא מזו חצי שיעור וחזר והוציא מזו חצי שיעור חייב: **אבי אמר אפילו יש ביניהן כרמלית** דאע"ג דלית בה חיוב חטאת אסור להוציא מזו לזו שמרשות ומזו חצי שיעור ומזו חצי שיעור פטור אבל אם יש ביניהן פיסלא דלא חשיב למיהוה כרמלית אלא מקום פטור הוא הרי הוא כרשות אחת ואם הוציא מזו חצי שיעור ומזו חצי שיעור חייב **רבא אמר אפילו איכא פיסלא ביניהן** כיון שהוא חולק רשות לעצמו אע"ג דלא כרמלית הוא דכרשות הוא קאי כיון שאסור להוציא אליו כלום מרה"י כב' רשויות דמיין ואם הוציא מזו חצי

מסורת הש"ס עם הוספות

ס) נקמן ק. [עירובין נמ:]. ב) [ב"ק קי:]. ג) עי' תוס' עירובין צח: ד"ה בעמא ובתוס' הרא"ש שם, ג) [ב"ב נה: כריתות דף י"ג, ד) [ב"ב דף ט"ו]. ה) [נקמן ע"ב ודף פ"ו]. ו) [לעיל עמ"ב]. ז) לעיל דף ה:, ח) [דף ט"ו]. ט) [ע"ב תוס' ד"ה בנגרין]. פס: ד"ה בנגרין]. י) בעירובין צח:, כ) [דף ק:], ל) עי' תוס' ב"ב נה: ד"ה בהעלם ועי"ש תוס' מנחות נז. ד"ה בשנים מש"כ הסברא לת"ק, מ) [לעיל עו:], נ) עח ע"א.

הנהות הב"ח

(ס) גמ' נעשית כמאמה כמי שקלטה כלב וכו שנכנסה: (ב) שם נמחי רשויות פטור. ג"כ ע"ל בפ' זורק ריש דף נמ: (ג) שם ההוא בעירניות. דבק כדי ליתן בראש השפוך תנא כדי ליתן וכו' על ציידין. ושעורה כדי ליתן על פי נקב קטן תנא כדי ליתן על פי נקב קטן של יין. חרסית כדי לעשות כ"ל. ופיקפק ופה וגפרית כדי לעשות כו' ומתק: (ד) רש"י ד"ה כשהוא מהלך וכו' הנחת גופו הנחת חפץ לפילו כמי: (ה) ד"ה אפי' לא: (ו) ד"ה ומאי וכו' דכתלה אחד הוציא מכלרקין לכי:

גליון הש"ם

גמ' בשתי העלמות בפטור. עי' לקמן דף קה ע"ב: שם ריב"א בהעלם א' ברשות אחד חייב. עיין לקמן דף נמ ע"ב: רש"י ד"ה והוא שיש חיוב חטאת וכו' כגון קרפף יותר מבית סאתים. עי' לעיל דף ז ע"א וע"ש:

רב נסים גאון

ואזדא רבא לטעמיה דאמר רבא רשות שבת כרשות גיטין דמיא. ותמצא עיקר דילה בסמ' גיטין בפרק הזורק (דף עט) אמר רב חסדא רשויות חלוקות בגיטין ומיקמי הכי (שם דף עז) אמרו ההוא גברא דזרק לה

ליקוטי רש"י

[נדפס בסוף המסכת]

הנהות וציונים

ס) [צ"ל שתי (גליון)]: ב) נוסף ע"פ מהדו"ל: ג) א"צ להקיף רק לגודסה אח"כ קודם תיבות תרסית כדי וכו' עיין מהדו"ל, ב"ח, מהר"ם: ד) רש"ל מ"ז (גליון): ה) נדצ"ל וידדו: ו) בביצה לב ע"א רש"י ד"ה אלפסין חוריות משמע שעירניות ג"כ לשון עיר ופירושו בגות כוך קטן ובל"א (קליינשטעדטערינען) (גליון): ז) גירסת מהרש"ל החזרק מרה"י והמהרש"א חולק עליו דל"ג כן אלא כלפנינו, אולם בתוס' עירובין צח ע"ב ד"ה אלא מפורש כהמהרש"ל (ברכות שמים): ט) ד' אמות לאו דוקא דלגבי שבת די בארבעה טפחים, כן מבואר במהרש"א בגיטין ע"י"ש, ועיין שפת אמת מש"כ (ברכות שמים): ע) נדצ"ל אלא לקשט דמתמו עומד לקישוט כדי שתי עינים (באה"מ):

רבינו חננאל

ב' אותיות. דיו הוא שכותבין בו ועוד הכלי שמגיחין בו את הדיו גם הוא נקרא דיו דתנא ב' אותיות שאמרו ב' אותיות בקלף ב' אותיות בקולמוס. ב' אותיות בקולמרין. **ואיכא למידק** אי דאיכא בקולמוס בכדי ב' אותיו מכוונות סגי'א אבל אי איכא לדיו בכלי בין ב' דיותא ובין קלמרין צריך למיהוה יתר מב' אותיות. דיכול למיכתב מיניהו ב' אותיות משר' שא"א שיצא כולן בקולמו' שהדיו [נשאר] בדיו שהוא כלי או בקולמרין או בקולמרין ומ"ט צריך שיעור בדיו שכותבין בה ולייחייב על הדיו שהוא בית הדיו או על הקולמוס או על הקלמרין. **ותשובה** כיון שלהוציא דיו לכתוב בו הוא מתמין עליו הוא חייב ואינו חייב על הכלי שהוא בו מפני שהכלי טפילה לו דתנן המוציא אוכלין פחות מכשיעור בכלי פטור אף על הכלי שהכלי טפילה לו ותניא עליה המוציא אוכלין כשיעור בכלי פטור על הכלי חייב על האוכלין. קלמרין אשר כך היא ששנינו בסדר טהרות קלמרין ופדרושו [בלשון ישמעאל] מחברא ותנן קלמרין של יוסף הכהן היתה נקובה מצידה: **כתיבתן הנחתן.** אע"ג דבעיא בהוצאה עקידה מרשות זה הנחה ברשות אחרת ע"ג מקום ד' כי היכי דהתם אמרינן ידו של אדם חשובה לו כד' [על ד']. הכי נמי הכא כתיבתו הנחתו. **והיכא דהוציא חצי גרוגרת** שהוא חצי שיעור הוצאה והנחה וחזר והוציא חצי גרוגרת אחרת אם הניח את החצי השני קרוב לראשון או שהעבירו דרך עליו של ראשון בקרוב ג' טפחים חייב וזר היא שמעתא דרבא משום דהאי חצי גרוגרת והאי חצי גרוגרת מצטרפין לחיובו ואף על פי שלא הניחו דהתם דצריך לנוח בזורק אבל הכא במעביר אין צריך הנחה. אבל אם קדים והגביה את החצי הראשון קודם הנחת החצי השני דזוקא ברחוק יתר מג' מן ההיא חצי ראשון כדי שלא יהא מעביר עליו נעשה הראשון כמו שנקלט או שנשתרף ופטור: **ת"ר הוציא חצי גרוגרת** והניח ברה"ר וחזר והוציא חצי גרוגרת בהעלם אחד חייב. ב' העלמות פטור ר' יוסי אמר בהעלם א' מרשות אחד חייב מב' רשויות פטור. **ואיכא** דתנו (בגרמיה) [בגרמיה] דהא בריתא וגרסי ברשות אחד חייב בב' רשויות פטור ומסתמא לפום כן שמעתא (ואי איכא דשתיף וא"ב לרשות אחת לב' רשויות פ) טעות גדולה היא. דילמא הכי קסברי אם הכניס מרה"ר לרשות אחת חייב לב' רשויות פטור והכי קאמר אי אפיק מרה"ר בהעלם חצי שיעור לרה"ר וחזר והוציא באותו העלם חצי שיעור אחר לרה"ר אם מחזא רשותא אפקינון

עין משפט נר מצוה

יז א ב ג מיי' פי"ח מהל' שבת הלכה טו: יח ד ה סם הלכה נג: יט ו ז סם הלכה כד: כ ח ט סם הלכה י: כא י סם הלכה יח:

המוציא שיער כדי לגבל בו את הטיט טיט כדי לעשות פי כור. כן גרס במוספתא וכן גרס רש"י ולהן גירסת שיער כדי לגבל בו את הטיט כשיעור טיט הנעשה מרביעית שופכין אבל לפקיס דגרסי שיער כדי לגבל בו טיט לעשות פי כור של לוקחי זפת קשה דאמר לעיל[1] אין מדם טורח לגבל טיט כדי לעשות פי כור ויש לפרש דמיירי בטיט שהוא מגובל כבר ואמר הגיבול נותנין בו שיעור כדי לתקנו:

שהגיעו לפירקן ולא הגיעו. פירוש בסמוך לפירקן שקרובות להגמע ושוטות כדי ליפות ולבן עצמן כדאמרינן בפרק אע"פ (כתובות דף נט:) כרוכה לגבן אם בתו ישקנה מלא ויאכילנה לפרוסין סמוך לפירקה: שיך לקמן פט.

למימרא דשיעורא דר' יהודה נפיש. ומע"ג למסכתן מרווד שהוא גדול כרכה כדאמר בגמ' בפרק כ"ג (דף נ:) גבי מלא מרווד רקד כמה שיעורו מזקיה אמר מלא פיסא יד ור' יומן אמר מלא מפיטו סמא ולמי מיירי במרווד גדול כדאמן במסכת כלים בפ' י"ז (משנה יג) אמר מלא מידה נקה מלא מרווד רקד כמלא מרווד גדול של ריפתים אבל הכא להוצאת שבת מידי דמשכי בעיניו[ב] ומרווד קטן מסוג הוא כרכה (פ"ק)[ג] מף סלקא לעמך שהוא מף גל גדול ומשני בספי פומסת שהן קטנים ספי

ת"ר [ד]א המוציא שיער כדי לגבל בו את הטיט [ה]טיט[ו] לעשות פי כור של צורפי זהב: סיד כדי לסוד: תנא כדי לסוד אצבע קטנה שבבנות אמר רב יהודה אמר רב [ז]בנות ישראל שהגיעו לפירקן ולא הגיעו [לשנים][ח] בנות עניים טופלות אותן בסיד בנות עשירים טופלות אותן בסולת בנות מלכים טופלות אותן בשמן המור שנאמר [ט]ששה חדשים בשמן המור [י]מאי שמן המור רב הונא בר חייא אמר סטכתא[יא] רב ירמיה בר אבא אמר שמן זית שלא הביאה[יב] שליש תניא רבי יהודה אומר אנפיקנון שמן זית שלא הביאה[יג] שליש ולמה סכן אותו שמשיר את השיער ומעדן הבשר [יד]רב ביבי הויא ליה ברתא טפלה בחד אבר אבר שקל בה ד' מאות זוזי הוה ההוא נברי בשבבותיה הויא ליה ברתא טפלה בחד זימנא ומתה אמר קטל רב[טו] ביבי לברתי אמר רב נחמן רב ביבי דשתי שיכרא בעין בנתיה טפלא[טז] אנן דלא שתינן שיכרא לא בעיין בנתן טפלא: ר' יהודה אומר כדי לסוד כלכול: מאי כלכול ומאי אנדיפי [יז]אמר רב צידעא ובת צידעא למימרא דשיעורא דר' יהודה נפיש [יח]א קיי"ל דשיעורא דרבנן נפיש זוטא מדרבנן ונפיש מדרבי נחמיה מיתיבי [יט]א"ר נראין דברי רבי יהודה בחבוט ודברי רבי נחמיה בביצת הסיד[כ] ואי ס"ד צידעא ובת צידעא אידי ואידי חבוט אלא אמר רבי יצחק אמרי דבי רבי אמי אאנדיפא מתקיף לה רב כהנא וכי אדם עושה מעותיו אנפרות אלא אמר רב כהנא שנתות כדתנן[כא] שנתות היו בהן עד כאן לפר עד כאן לאיל עד כאן לכבש ואיבעיית אימא מאי אנדיפא אפותא וכי הא דההוא בר גלילא [דאיקלע לבבל][כב] דאמרו ליה קום דרוש לנו במעשה מרכבה (כא) אמר להו אדרוש לכו כדדרש רבי נחמיה לחבריה ונפקת ערעיתא מן כותל ומחתיה באנדיפי ומית[כג] ואמרו ליה מן דיליה דא ליה: **מתני'** אדמה כחותם המרצופין דברי רבי עקיבא וחכמים אומרים כחותם האיגרות[כד] זבל וחול הדק כדי לזבל קלח של כרוב דברי רבי עקיבא וחכ"א[כה] כדי לזבל כרישא[כו] חול הגס כדי ליתן על מלא כף סיד[כז] קנה כדי לעשות קולמוס ואם היה עבה או מרוסס כדי לבשל בו ביצה קלה שבביצים טרופה ונתונה באילפס: **גמ'** על מלא כף סיד תנא כדי ליתן על פי כף של סיידין מאן תנא דחול מעלי ליה לסיד אמר רב חסדא רבי יהודה היא[כח] דתניא לא יסוד אדם את ביתו בסיד אא"כ עירב בו תבן או חול ר"י אומר תבן מותר חול אסור מפני שהוא מרכסיד רבא אמר אפילו תימא רבנן קילקולו זהו תיקונו: קנה כדי לעשות קולמוס: [כט]תנא[ל] קולמוס המגיע לקשרי אצבעותיו בעי רב אשי קשר העליון או קשר התחתון תיקו: ואם היה עבה כו': תנא טרופה בשמן ונתונה באילפס אמר ליה מר בריה דרבינא לבריה מי שמיע לך ביצה קלה מאי היא אמר ליה ביעתא דצילצלא[לא] מאי טעמא משום דוטרא אימא דציפרתא אישתיק אמר ליה מידי שמיע לך בהא [אמר ליה הכי[לב]] אמר רב ששת ביצת תרנגולת (ג) ומאי קרו לה ביצה קלה שיערו חכמים אין לך ביצה קלה לבשל יותר מביצת תרנגולת ומאי שנא כל שיעורי שבת כגרוגרת והא כביצה אמר ליה הכי אמר רב נחמן [לג]כגרוגרת מביצה קלה: **מתני'**

שיער. יפה לטיט: ה"ג טיט כדי לעשות פי כור של צורפי זהב: אצבע קטנה. דלכן לסוד את כל הגוף להמדיס: שהגיעו לפרקן ולא הגיעו. שהמילו אמי שערות ולא נאו לכלל מנים הרלוחות לכך ומתניתין מכבר: טופלות. מוסמות: אנפיקנון. למען במנחות (דף פה:) אין ממילין מנפיקנון הוא שמן זית שלא הניח שלים: ולמה סכן אותו. היינו שמן המור: טפלה. בסיד: שקל בה ד' מאות זוזי. שנתייפתה וקפצו עליה המוזגין לה ונתנו (לה[לד]) ממון: הסכר מסמיך ומרכה שיער: בלבול צידעא. טיגפל"ש וסדין לוחה להמציע[לה] השיער: בת צידעתא. למטה היינה להסיר שיער דק והוא מנדיפי: למימרא דשיעורה דר' יהודה נפיש. בתמיה והא קיימא לן גבי גמי דשיעורה דרבי יהושע זוטר ומתמיר בשיעורי שבת: ומשני נפיש מדר' נחמיה וזוטר מדרבנן. למסרי לסוד מנצע קטנה: בחבוט. סיד המיוסם בתים הרבה להוא עשוי לסוד כלכול: ודברי רבי נחמיה בביצת הסיד. הנגבל בתים ועשוי בתים בתים מוטע"ם בלע"ז להוא עשוי לסוד מנדיפי: ואי ס"ד. מנדיפי נמי שיעור[לו] הוא כגון בת לילעג: אידי ואידי. בלכול ומנדיפי מרווייהו בסיד מבוט ובמוח סדין לוחה: אנדיפא. כלי חרס ולו שני דדין לחם למעלה ולחם למטה וכשרוצה למלאותו סותם את הדד התחתון ולבון מנדיפי שני פיות כדמניא (פירוש דף קה.) מעלין בדיופי ובמוספתא[לז] גרס מתנדיפי: אנפרות. הסכך לשוס יין בגלי חמוס בסיד והיין מחמת הסיד ויוצא: שנתות. סימנים כלי חרס גדול ויש בו בליטות בליטות כמין מגוזים קטנים עד כאן לסחם עד כאן למחמים וסדין לוחה בסיד כדי שיהיו לבנות וכבוד: בדתנן. בחבוטות שבחות היו בהן: עד כאן לפר. מלי בהן: עד כאן לאיל. שלישית בהן: עד כאן לכבש. לביעית בהן כדמיב[לח] מלי בהן יהיה לפר וגו' כן לשון מורי הזקן מפי מפי שמעתי מר' שמעון. וכיוסי מפרסים אנדיפא כל הגוף וממוך שלישו עשוי להמציע בשיער שלא סך עב: אנפרות. שלישו סך בו בחוט לשחר שקוקות[לט] למיס שמא חמות כי בחבוט בהמה: שנתות. כלומר שבר מבר טפלנה. ולי לפסקי[מ] בלשון זה ולא נאמר שיטת הס"ס בן להזכיר שבר מבר בלשון השיער, ולעיל בשבת פרק כ"ב (גלירון) וכן בגירסת הר"ח: [מא] על פי המדרש"ל: [מב] תיבת "ומיתת" ליתא בע"י (רש"ש): [מג] [בגירסת הערוך דציצילצלא] ועי' ב"ב עה ע"א וסנהדרין ק ע"א דגרס השתא בביעתא דציצילצלא וכו' (גלירון) וגי' ר"ח דצוצלא: [מד] רש"ל (גלירון): [מה] צ"ל לו (גלירון) וכ"ה בכת"י: [מו] בכת"י להשיר השיער, וכ"ה ברש"י שבר"ח, ועיין רש"י נזיר ג ע"א ד"ה כדי לסוד: [מז] נ"א שיער (גלירון) כ"ה בדפו"ר: [מח] והוציא את מעותיו רש"ל (גלירון): [מט] יש להוסיף לפרש בלשון אחר ולא יקראו (גלירון) [נ] צ"ל גדולים העשוין מקליפת עץ: [נא] שקין גדולים (דפו"ר) ולשון הר"י שקין גדולים העשוין מקליפת עץ: [נב] כ"ה בכל הדפוסים: [נג] יש להוסיף של לובן (מצור דבש) או שצ"ל לבן (ב"ש): [נד] כת"י להתבשל: [נה] צ"ל ויש שאמרו (ב"ה במשנה) (דבש תמר, בדפו"ר שאמר) : [נו] ג' מהרש"א דכאן מתחיל דבור בפ"ע חף ס"ד וכו' (גלירון) למהר"ם הוא המשך הדיבור (וכ"ה בדפו"ר ושם איתא וחף), ועיין תוס' הרא"ש דמשמע קצת כהמהרש"א: [נז] מה שהוסיפו "לשנים" בר"ח לכאורה אינו נכון כי הוא מפרש להיפך "לפירקן" היינו לשנים: